

Onze dagen tellen en wijs worden **(God is liefde 10)**

Oudejaarspreek over Psalm 90:12,14a (ds. Jos Douma)

*Leer ons zo onze dagen te tellen
dat wijsheid ons hart vervult.*

...

Vervul ons in de morgen met uw liefde.

Ik ben gisteren aan het **tellen** geslagen. Want ik wilde wel graag even weten hoeveel dagen ik geleefd heb. Ik kwam uit op precies 14.400 dagen. Dat betekent dus dat vandaag dag 14.401 van mijn leven is.

(Overigens zijn er op internet 'leeftijdscalculators' te vinden waarmee je in één handomdraai het aantal dagen vanaf je geboortedatum kunt berekenen. Je vindt er een op de website van de kerk: ga straks thuis meteen even het aantal dagen berekenen!)

14.401 dagen. Wat heb ik ermee gedaan? Heb ik ze geteld?

Wat wordt er eigenlijk bedoeld met dat dagen tellen? Ik moet dan zelf denken aan bijvoorbeeld:

- een meisje van acht dat jarig wordt: nog 10 dagen en dan heb ik mijn feestje;
- een jongere die gek is op voetbal: nog 14 dagen en dan is er die belangrijke wedstrijd;
- een jonge man die gaat trouwen: nog 100 dagen en het is zover;
- een vrouw die zwanger is: nog acht weken te gaan, dat is 56 dagen;
- een zieke die weet dat ze niet meer beter zal worden: hoeveel dagen zal ik nog te leven hebben?

Leer ons onze dagen te tellen. Dat is het gebed dat Psalm 90 ons vanavond aanreikt. En als ik daar nog even verder op doordenk, dan vraag ik me af: hoeveel dagen laat ik me eigenlijk tussen de vingers doorglippen? Op hoeveel dagen heb ik nu gedaan wat ik echt belangrijk vind?

Want ik wet niet of je het herkent, maar als je soms aan het einde van de dag even stil staat bij de dag die voorbij is, dan kan dat bij je naar boven komen: Heb ik gedaan wat ik echt wilde? Heb ik uit de dag gehaald wat God er in gelegd heeft?

Want het bestaat ook dat je je tijd verspilt, dat je bezig bent met dingen die je helemaal niet wilt, maar ja, de omgeving vraagt het van je; dat je bezig bent met dingen die helemaal niet bij je passen, maar het schijnt zo te horen; dat je alleen maar bezig bent met piekeren en je zorgen maken en misschien zelfs klagen terwijl je daar geen steek verder mee komt.

--

*Leer ons zo onze dagen te tellen,
dat wijsheid ons hart vervult.*

Dit gebed is door Mozes gebeden. Psalm 90 is de enige Psalm waarvan Mozes de auteur is. Daarmee is het waarschijnlijk ook de oudste Psalm uit het Psalmenboek. En als we Mozes zeggen, zeggen we ook: woestijnreis. En als we ons die woestijnreis even voorstellen die het volk Israël moest maken, veertig jaren lang, dan kunnen we de Psalm ook direct wat beter plaatsen en ook de nogal ernstige, bijna sombere toon ervan.

Voor mij en voor velen is dit eigenlijk de Oudejaarspsalm bij uitstek. Bij ons thuis werd deze Psalm altijd gelezen. Ik zie het nog voor me, toen ik wat jonger was, thuis in Zuidhorn, we brachten als gezin de avond door - met z'n tienden dus, vader, moeder, zeven jongens, één meisje. Om elf uur werd de tafel klaargemaakt, de oliebollen erop en nog wat andere lekkere dingen. We gingen aan tafel, mijn vader las Psalm 90 voor ('Here, Gij zijt ons een toevlucht geweest van geslacht tot geslacht') en er werd gebeden, en om 12 uur wensten we elkaar een gelukkig nieuwjaar en gingen we buiten vuurwerk afsteken.

Dat is dan de context van Psalm 90 geworden. Maar het is beter om Psalm 90 te beluisteren tegen de achtergrond van die veertig jaren in de woestijn. Want dan snappen we ook wat beter waarom er zo de nadruk wordt gelegd op de vergankelijkheid van het leven en op de toorn van God. Want heel die veertigjarige woestijnreis was het gevolg van de ongehoorzaamheid van Gods volk in het vereren van dat gouden kalf. Voor God was toen de maat vol. Woedend was Hij. In Numeri 14:34 wordt het zo onder woorden gebracht:

Veertig dagen hebben jullie het land verkend, veertig jaar zul je voor je schuld boete doen, één jaar voor elke dag. Dan zul je ondervinden wat het betekent als ik mijn handen van je aftrek.

En dan kunnen we ook wat beter die sombere tonen uit de Psalm plaatsen:

*Wij komen om door uw toorn,
door uw woede bezwijken wij.
U hebt onze zonden vóór u geleid,
onze geheimen onthuld in het licht van uw gelaat.*

*Wie kent de kracht van uw toorn,
wie vreest oprecht uw woede?*

We lezen de Psalm nu niet om ons al somberend te verplaatsen in het volk Israël toen. Hoewel we toch minstens dit er van mee moeten nemen: het tellen van onze dagen is niet in de eerste plaats een interessante of uitdagende bezigheid, maar een manier om stil te staan bij de kortheid van ons leven. We leven vaak alsof we het eeuwige leven hebben. 'Morgen is er weer en dag.' Maar dat weten we helemaal niet. En daarom is het belangrijk om elke dag te tellen, elke dag méé te laten tellen, zodat we geen dag verloren laten gaan waarop we niet dichtbij God leven.

--

*Leer ons zo onze dagen te tellen,
dat **wijsheid** ons hart vervult.*

Daar wil ik het nu verder over hebben. Over wijsheid. Wat is wijsheid? Hoe kunnen we zó leven dat we elke dag weer wat wijzer worden?

Bij wijsheid denken we misschien in eerste instantie aan slim zijn, of veel weten, of overal een mening over hebben, of altijd het goede antwoord kunnen geven. Maar in de Bijbel is wijsheid ook een persoon. Dat zien we bijvoorbeeld in het Spreukenboek. In Spreuken 8 :2-11 lezen we dit:

*Wijsheid heeft zich opgesteld op een heuvel langs de weg,
bij het kruispunt van de wegen.
Bij de poorten van de stad, bij de ingang,
bij de toegangswegen klinkt haar stem:
'Mensen, tot jullie roep ik,
ik richt mij tot iedereen.
Onnozele mensen, word toch eens verstandig,
dwazen, denk eens na!
Luister, ik vertel je waardevolle dingen,
mijn woorden zijn oprecht.
Mijn mond verkondigt slechts de waarheid,
mijn lippen haten onbetrouwbaarheid.
Op mijn uitspraken kun je vertrouwen,
niets is vals en krom.
Wie inzicht heeft vindt ze duidelijk,
ze zijn eenvoudig voor wie kennis heeft verworven.
Stel mijn lessen boven zilver,
mijn kennis boven zuiver goud.
Wijsheid is kostbaarder dan edelstenen,
alles wat je ooit zou kunnen wensen
valt bij wijsheid in het niet.'*

Dat zijn krachtige woorden, zo op de drempel van een nieuw jaar. Wat wil ik in dat nieuwe jaar? Hoe ga ik mijn dagen tellen? Of ga ik andere dingen tellen?

Want ik zou ook geld kunnen gaan tellen, gescoorde doelpunten, behaalde successen, het aantal vrienden dat ik heb op Hyves, de rimpels in mijn gezicht, het aantal teleurstellingen dat ik te verwerken krijg, het aantal mensen dat dit jaar weer uit onze kerkelijke gemeente gaat verhuizen. Er is van alles te tellen.

Maar de uitdaging die deze avond op mij en op u afkomt is dat we onze dagen gaan tellen. Niet zomaar tellen, zo van: morgen is mijn 14.402^{de} dag dat ik leef, en overmorgen de 14.403^{de}. Nee, zó de dagen tellen dat wijsheid mijn hart vervult, zó leven dat ik steeds meer ga zien dat het waar is wat vrouwe Wijsheid zegt in het Spreukenboek:

*'Wijsheid is kostbaarder dan edelstenen,
alles wat je ooit zou kunnen wensen
valt bij wijsheid in het niet.'*

Wat is wijsheid? Ik denk dat we daar alleen iets over kunnen zeggen als we zien dat wijsheid alles te maken heeft met het kennen van een persoon, van Jezus. In het Oude Testament komt de wijsheid naar ons toe in de persoon van een vrouw: 'vrouwe Wijsheid' (Spreuken 14:1). In het Nieuwe Testament komt de wijsheid naar ons toe in de Zoon van God. Paulus zegt het zo in 1 Korintiërs 1 (verzen 22, 24, 30):

De Joden vragen om wonderen en de Grieken zoeken wijsheid. Maar voor wie geroepen zijn, zowel Joden als Grieken, is Christus Gods kracht en Gods wijsheid. Door God bent u één met Christus Jezus, die dankzij God onze wijsheid is.

Als wij dus onze dagen zo willen tellen dat wijsheid ons hart vervult, dan komt het er dus op aan dat we steeds meer gaan geloven dat Jezus in ons wil wonen en dat zijn wijsheid steeds meer onze wijsheid kan worden. En dat zijn wijsheid steeds opnieuw ook de vorm heeft van het kruis, van het kruis dat staat voor onze gebrokenheid, onze onvolmaaktheid, onze zwakheid, onze volkomen afhankelijkheid van Gods genade. Dat allemaal bij elkaar is: goddelijke wijsheid

En zo wordt elke nieuwe dag een unieke kans om te groeien in die wijsheid. Niet het lezen van veel boeken, niet het volgen van interessante cursussen, niet het rondlopen op internet om nog meer informatie te vinden, niet het bedenken van een zoveelste plan of tactiek zal ons de wijsheid bieden die we nodig hebben, maar alleen het steeds opnieuw zoeken van Jezus. Hij is de wijsheid van God. Alle schatten van wijsheid en kennis liggen in hem verborgen (Kolossenzen 2:3).

--

En ik wil dat vanavond nog verbinden met dat zinnetje dat iets verderop in Psalm 90 staat, in vers 14:

Vervul ons in de morgen met uw liefde.

Ik leer hier twee dingen van. Allereerst dat wijsheid blijkbaar heel veel te maken heeft met **liefde**. Wijsheid is geen kennis, geen informatie. Wijsheid is een heel bijzondere vorm van kennis: het is liefdevolle kennis. Niet het kennen van de harde feiten maakt iemand wijs, maar het liefdevol aanvoelen van wat er aan de hand is, is wijsheid. En het tweede dat ik leer: dat ik die liefdevolle wijsheid moet zoeken aan het begin van de dag, in de morgen, niet pas 's avonds, als ik terug kijk op de dag. Gods wijsheid gaat stromen in mijn leven als ik de dag begin door me te laten vervullen met Gods liefde.

Dan leer ik mijn dagen zo te tellen dat wijsheid mijn hart vervult omdat God mij vervult met zijn onvoorwaardelijke liefde. En weet u wat er meekomt in die liefdevolle wijsheid? Weet u wat het u oplevert als je elke morgen begint met gebed 'vervul mij met uw liefde zodat ik wijs word'? Ik wil twee dingen noemen:

Het zal een **mild mens** van je maken. Het ontbreekt je aan wijsheid als je snel oordeelt, als je altijd je antwoord klaar hebt, als je overal iets van vindt. Mildheid, zachtmoedigheid, geduld, wachten op het juiste moment – dat heeft allemaal te maken met de liefdevolle wijsheid die we van Jezus leren.

Het zal je helpen, het tweede, om een christelijke **levenskunstenaar** te worden. Levenskunst: ik denk dat we dat allemaal wel willen. Niet iemand zijn die wordt opgejaagd door verwachtingen en verplichtingen. Maar iemand zijn die de kunst van het leven beheerst. Levenskunst heeft alles te maken met wijsheid. Levenskunst, een milde, liefdevolle levensstijl heeft dus alles te maken met Jezus leren kennen, in elke situatie je afvragen: wat leer ik als ik me verdiep in wie Christus is? Wat vraagt Hij van me en wat wil Hij me dus ook geven (want Jezus vraagt nooit iets van je zonder het ook aan je te geven)?

--

Dit is dus het gebed dat we aangereikt krijgen op de drempel van een nieuw jaar.

*Leer ons zo onze dagen te tellen
dat wijsheid ons hart vervult.*

...

Vervul ons in de morgen met uw liefde.

Dat kan je goede voornemen worden: 'Heer Jezus, ik wil het komende jaar graag een beetje wijzer worden, een beetje liefdevoller, een beetje milder, een beetje boel milder.' God zal dat voornemen zegenen door je de wijsheid van de levenskunst te leren.

Heer God, U die van eeuwigheid tot eeuwigheid dezelfde bent. Dank U dat u ons door de eeuwenoude woorden van Mozes heen leert bidden om wat het allerkostbaarste is: de wijsheid van Christus. Heer, die wijsheid waait ons niet aan, en die komt ook niet automatisch met de jaren. U wilt ons met die wijsheid vervullen naar de mate van ons gebed en naar de mate van onze liefde voor Jezus. En daarom vragen we: geef dat de Here Jezus groter, nog groter, steeds maar groter mag worden in onze levens, elke dag weer, zodat we levenskunstenaars worden die elke dag als een gift van U ontvangen. Dat vragen we omdat U zo genadig bent, zo mild, zo liefdevol, zo helemaal Jezus. Amen.

Handreiking voor de liturgie

Liedboek Gezang 396:1-6 *Het oude jaar is nu voorbij* (op de melodie van 'O Schepper, Geest, woon in uw kerk' Kerkboek gezang 103)

Gebed

Schriftlezing: Psalm 90

Zingen Psalm 90:1,2,6

Preek over Psalm 90:12,14a

Gebed

Liedboek Gezang 95:1-3 *Nu bidden wij met ootmoed en ontzag*

Voorbeden, stil gebed, gezamenlijk Onze Vader

Collecte

Kerkboek Gezang 161:1-4 *Heer, U bent mijn leven, de grond waarop ik sta*